

ใบความรู้ เรื่อง สำนวนไทย

สำนวนไทย

สำนวน หมายถึง ถ้อยคำหรือข้อความที่สืบทอดกันมาช้านาน
ที่มีคารมคมคาย กะทัดรัด มีความหมายลึกซึ้งกว่าถ้อยคำธรรมดา
แต่มีความหมายไม่ตรงตามตัวอักษร หรือมักมีความหมาย เป็นเชิง
เปรียบเทียบ สำนวน อาจรวมไปถึงคำสุภาพิต และคำพังเพย

สำนวนที่ควรทราบ มีดังนี้

สำนวน	ความหมาย
กบเลือกนาย	ผู้ที่ต้องการเปลี่ยนผู้บังคับบัญชาอยู่เรื่อย ๆ
กระต่ายขาเดียว	ยืนกรานไม่ยอมรับผิด
กระต่ายตื่นตูม	ตื่นตกใจง่ายโดยไม่ทันสำรวจให้ถ่องแท้ก่อน
ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่	ต่างฝ่ายต่างรู้ความลับของกันและกัน
ขมื่นกับปูน	ไม่ถูกกัน
ขวานผ่าซาก	พูดจาโผงผางไม่เกรงใจใคร
ชิงกีรา ข่าก็แรง	ต่างฝ่ายไม่ยอมกัน
ชี้ช้างจับตั๊กแตน	ลงทุนมากแต่ได้ผลนิดหน่อย
เข็นครกขึ้นภูเขา	ทำงานที่ยากเกินความสามารถ

สำนวน	ความหมาย
คมในฝัก	คนเก่งที่ไม่โอ้อวด
งมเข็มในมหาสมุทร	ค้นหาสิ่งที่ยากจะค้นหาได้
จับปลาสองมือ	ทำงานสองอย่างพร้อม ๆ กันซึ่งอาจไม่สำเร็จ ทั้งสองอย่าง
ชิงสุกก่อนห่าม	ทำสิ่งที่ยังไม่สมควรแก่วัยหรือยังไม่ถึงเวลา
ดินพอกหางหมู	สิ่งที่คั่งค้างพอกพูนขึ้นเรื่อย ๆ
ตำข้าวสารกรอกหม้อ	หาเพียงแค่พอกินไปมือหนึ่ง ๆ
ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ	เสียทรัพย์ไปโดยไม่ได้ประโยชน์อะไร
ถอยหลังเข้าคลอง	หวนกลับไปหาแบบเดิม
น้ำขึ้นให้รีบตัก	มีโอกาสดีควรรีบทำ
น้ำบ่อน้อย	น้ำลาย
บ่างช่างยุ	คนที่ชอบพูดส่อเสียดยุ่งให้เขาแตกกัน
ปลาหมอตายเพราะปาก	คนที่พูดพล่อยจนได้รับอันตราย
ปากปราศรัยใจเชือดคอ	พูดดีแต่ใจคิดร้าย
ปิดทองหลังพระ	ทำความดีแต่ไม่มีใครเห็นคุณค่า
ผักชีโรยหน้า	การทำความดีเพียงผิวเผิน
ผ้าขี้ริ้วห่อทอง	คนมั่งมีแต่แต่งตัวซอมซ่อ
ฝนทั่งให้เป็นเข็ม	เพียรพยายามสุดความสามารถจนกว่าจะสำเร็จ

สำนวน	ความหมาย
พายเรือในอ่าง	คิด ทำ หรือพูดวกวนกลับไปกลับมา
แพะรับบาป	รับเคราะห์กรรมแทนผู้อื่น
มือไม่พายเอาเท้าราน้ำ	ไม่ช่วยทำแล้วยังขัดขวางการทำงานของผู้อื่น
ไม่ดูตาม้าตาเรือ	ไม่พิจารณาให้รอบคอบ
ยุให้ร่ำดำให้ร่ำ	ยุให้แตกกัน
รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง	ทำผิดแล้วไม่รับผิด กลับโทษคนอื่น
ลึงหลอกเจ้า	ล้อหลอกผู้ใหญ่เวลาผู้ใหญ่เผลอ
ลูกไก่ในกำมือ	ผู้ที่ตกอยู่ภายใต้อำนาจ ไม่มีทางหนีหรือทางต่อสู้
วัวหายล้อมคอก	ของหายแล้วจึงจะป้องกัน
สี่ซอกให้ควายฟัง	สั่งสอนแนะนำคนโง่มักไม่ได้ผล เสียเวลาเปล่า
เสน่ห์ปลายจวัก	ผู้หญิงที่มีฝีมือปรุงอาหารให้อร่อย
หนอนบ่อนไส้	ฝ่ายตรงข้ามที่เข้ามาทำที่เป็นพวกบ่อนทำลาย
เห็นกงจักรเป็นดอกบัว	เห็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องเป็นสิ่งที่ถูกต้อง
อาบน้ำร้อนมาก่อน	เกิดก่อนจึงมีประสบการณ์มากกว่า

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี